

ԳՆԱՅՐԵՆԻՔ

15
Փարս

ՕՐԱԹԵՐԹ

15
Փարս

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է 90 լույս և գաւառացի համար 7 արծաթ մեծիտ կանխիկ. գաւառական տարուրեան ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ և եռամսեայ բաժանորդք ալ կը նշանակուի:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ համակ պետք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Բիգա փաշա խան Թ. 14: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր ետ չը տրուիր: Երանգման տողը մեկ անգամի համար 3 դրու է. աւելի անգամի համար սակարկութիւն կը լսայ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԻՄ ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

ՀԳ.

ԿԱՐԻՊԱԼՏԻ

(Ծր. Երեւան Բն. և Գր.)

— «Զինուորը իտալական ազատութեան»

Ձեզ նման ընկերներ ունենալէ վերջ, կրնամ ամեն ինչ փորձել, փորձեցի արդէն, զնեւով զձեզ մի թշնամոյ հանդէպ որ քառապատիկ աւելի էր քան զձեզ, և ձեզնէ զատ ամենուն համար անառիկ հուշակեալ դրից տէր էր: Վըստահ էի ձեր սուրիներուն վրայ, և կը տեսնեմ որ չէի խաբուել:

Իտալացի զինուորներու դէմ պատերազմելու դառն հարկաւորութիւնը ողբալով հանդերձ խոստովանինք որ լաւագոյն դատի մ'արժանի դիմադրութիւն մը գտանք առնուս, և այսու ուրախ լինինք, զի փորձ մ'է այս թէ պիտի կարենանք ընել, երբ ամենքս ալ միա. նանք փրկութեան փառաւոր դրօշակին ներքէ:

Վաղը իտալական երկիրը ձեր յաղթութեան տօնը պիտի պատրաստէ. յաղթութիւն, որ տարուած է իւր ազատ զաւակներէ և Սիկիլիացի քաջերէ:

Ձեր մայրերն և ձեր խօսեցեալներն արդէն խորտակ են ձեզմով. վաղը հրապարտ պիտի ըլլան և ճամբան բարձրագլուխ պիտի քալեն և ճակատին նշոյլազարդ:

Պատերազմը սիրելի բաղամթիւ եղբարց կեանքը կարժէ, և մեռեալներն, իտալական դատին այս մարտիրոսներն՝ պիտի հաւաքուին և պատմութեան արուեստատաններուն վրայ պիտի արձանագրուին:

Այս անուններն, ես երկրին երախտագիտութեան պիտի յանձնարարեմ, ինչպէս նաև այն կտրիճներուն անուններն որք ի պատերազմ առաջնորդեցին մեր անվարժ և անփորձ զինուորներն, և որք վաղը պիտի առաջնորդեն վերստին պատերազմի ամենէն փառաւոր դաշտերուն վրայ այն մարդիկն, որք կերթան խորատակ մեր ամենասիրեցեալ իտալիոյ շղթային օղակներն:

Փախըմոյի պահապան զօրաց հրամանատարը մէկ կամ երկու օր յետոյ անձ.

նառուր եղաւ և փախըմոյ, Սարտենիոյ և իտալական դատին կողմը շահուեցաւ: Քանի մը շաբաթ յետոյ Մէլէժժօի յաջող ճակատամարտը մղեց, յորում եօթն հազար նաբօլիթաններէ բաղկացեալ բանակ մի փախուստ դարձաւ 2500 կարիպալտեաններէ:

1860 յունիս 20 ին կարիպալտի մտերիմ և անուանի բարեկամը Աղեքսանդր Տիւմա այսպէս կը գրէր Սիկիլիոյ հռչակաւոր դիկտատորին.

— «Իմ սիրելի զօրավար,

Ձգուեցէք նափոթիթաններու դաշոյններէ, գլուխ եղիք հանրապետութեան, աղքատ մեռիք ինչպէս որ աղքատ ապրեցաք, և դուք աւելի մեծ պիտի ըլլաք քան զոր չեղան Ուաշինկթըն և Ջինզինստոն»:

Ետքաթ մի յետոյ Մեսինա ևս անձ. նառուր եղաւ: Երեք շաբաթ յետոյ Գալպրիոյ վրայ յարձակեցաւ և իւր բանակին թիւն այնպէս աւելցաւ կամաւորներէ, որ սեպտ. 5 ին 3000 զօրօք գրաւեց զՍալէրնօ: Սեպտ. 7 ին Նափոթի մտաւ. Թրանչիսկոս Բ. կայսր քաջուեցաւ: Կարիպալտի հօկտեմբերի սկիզբները թագաւորական զօրքերէն տակաւին յարձակում կրեց, բայց զանոնք ետ մղեց դէպ ի Գալպրիա, և յաղթութիւնը կատարեալ եղաւ, Վիգտոր Էմանուէլ յառաջացաւ յայնժամ, և Լամբրիսիէր զօրավարին զօրքերն ի փախուստ դարձնելէ յետոյ կարիպալտի հետ միացաւ կայսրի մէջ, զոր թագաւորականք թողած էին:

Կարմրազգեստ կամաւորներու սոյն անուանի պետը զՎիգտոր Էմանուէլ իւր և իտալիոյ թագաւոր ողջունելով իւր բանակը վեհապետին տրամադրութեան ներքէ դրաւ և անոր իշխանութիւնը ճանչնց նափոթիական գաւառացի վրայ որոց տիրած էր իւր սուրով: Այս եղաւ կարիպալտի զինուորական ասպարէզին մեծ զօրքը:

Լա Մաղա պաշտօնակալը Բօգգամէնտի բարձունքէն մայիս 17 ին իտալիոյ ազատութեան զինուորներուն հետեւալ խօսքերը կուղղէր.

— «Եղբայրներ,

Հայրենեաց նուիրական սէրը և երկնից ժպիտը զիս ձեր քով ածին, արկածոց և յաղթութեանց իմ նախնի ընկերներ, վերջին անգամ մ'ալ ձեր քով պա.

տերազմելու բռնապետին բանակներուն դէմ:

Նորին վեհափառութիւն Վիգտոր Էմանուէլի, թիկնապահ կտրիճ զօրավարն Յովսէփ Կարիպալտի Միւսօնի զմեզ, զմեզ սիկիլիացի վարատականքս անյաղթելի հայրենասէներով որպէս զի խորտակենք Պուրպօնեան լուծը և ապստամբական մեր ծրագիրն ի գլուխ հանենք, կազմելու համար շոյտ որքան հնար է մէկ իտալիա «Միացեալ», «ազատ» և «հզօր»» —:

Եւ արդարեւ այդ ծրագիր կատարուելը լինցեր էր, շնորհիւ այն մարդոց որք իտալական միութեան երրորդութիւնը կազմել էին, և մանաւանդ շնորհիւ այն ժողովրդեան որ կրցեր էին իրենց երեք առաքեալներէն օգուտ քաղել և այդ մեծ ծրագիրը գործադրել:

Կարիպալտի 1866ի պատերազմի ըսկիզբները Թիւրօլի մէջ մեծ անյաջողութիւն մը կրեց, որոյ վրէժը լուծեց ի վերջոյ: Բայց պատերազմն յանկարծ վերջացաւ, իւր վերջին յատակագիծերն ի գործ դրուելէ առաջ. 1867ին վերստին կռուեցաւ պապական տէրութեան երկիրներուն դէմ, իտալական միութեան մեծ նպատակն յառաջ տանելու համար: Կառավարութիւնն այս շարժումն հաճութեամբ չը խնայէր. Պ. Ռաթածի հրաման ըրաւ որ Կարիպալտի ձերբակալուի: Ուստի հայրենասէրը փէմօնթէի Ալէսանտրիա քաղաքը տարուեցաւ: Ի՞նչ յետոյ իւր սեփական Գալպրիա կղզին երթալու հրաման ստացաւ հոն բնակելու համար ընդ հսկողութեամբ: Անհանգարտ յեղափոխականը Թիւրքոնս փախաւ և Հըռուօլի սահմանագլխին վրայ ապստամբեալ զօրաց գլուխն անցնելով Մօնթէ-Բոտոնտոյի մէջ պապական կառավարութեան զօրքերը զարկաւ: Այս եղաւ իւր վերջին յաջողութիւնն յօգուտ այն դատին՝ որում նուիրած էր իւր կեանքը: Յետոյ մեծ պարտութիւն մը կրեց և Գալպրիա քաջուած միջոցին բռնուեցաւ: Իւր գերութիւնը կարճատեւ եղաւ. յետոյ վերստին երեսն ելաւ իբրեւ օժանդակ ծառայելով Թրանսալի աղգային պաշտպանութեան կառավարութեան անկանոն զօրաց գունդի մը հրամայելով Վոլի մէջ ընդդէմ Գերմանիոյ, իւր զինուորական կենաց այս վերջին դէպքն իւր համբաւին վրայ բան մը չաւելցուց, և

այդ եղաւ պատերազմի դաշտին վրայ
իւր վերջին անգամ երևին :

Զօրավար Կարիպալտի քաջ, պարկեշտ
և հաստատամիտ, մէկ նպատակի ծա-
ռայող, իւր ազդեցութեան մէջ անընկ-
ճելի, իւր սրտին մէջ բորբոքեալ նուի-
րական հուրն այլոց հաղորդելու կարո-
ղութեամբ և ընկերական հրապուրիչ ա-
ռաքինութեամբ ճոխապէս օժտեալ անձ
մ'էր որ իւր բաղձանաց մեծաւ մասամբ
հասնելէ և զՀռովմ իտալիոյ մայրաքա-
ղաք տեսնելէ և իւր սուրին արդիւնքը
բաւական տարիներ վայելելէ զկնի կեր-
թայ իւր սիրելեաց մօտ Գալուսիի և
Մածֆինիի մօտ յաւիտեանական հանգիս-
տը ննջելու :

Կարիպալտի ծրագիրը տակաւին վերջ-
նական կերպով գործադրուած չէ, տա-
կաւին թիրոյ և թրիեստ և այլն Աւստրի-
ոյ լուծին ներքե և զգանաւին, բայց
մեծապէս կրնար միութարուիլ որ քա-
ռորդ դարու ժամանակամիջոցի մէջ չորս
միլիոնէ բաղկացեալ Սարաւենիայէ մը Զէ
միլիոնէ բաղկացեալ հզօր իտալիա մը
կը վերածնէր :

Անոնք որ Հայրենեաց նուիրական հը-
րովը կը բորբոքին, կը խորովին, անոնք որ
ձեռք և ոտք կ'ապուած կաշկանդուած
գօրն ի բուն արցունք կուլ տան և արիւն
բսխեն, անոնք և եթ կրնան գնահատել
այս օրինակ հոյակապ անձնաց արժանի-
քը, թափած քրտն ու արիւն :

Յաւէտ պատիւ և յարգանք Կարիպալ-
տի յիշատակին : Խ. Յ. Ս.

ՆԵՐՔԻՆ

Ե Գ Ի Պ Տ Ո Ս

Սուէյի ջրանցքը Անգղիոյ ամենա-
մեծ զբաղում պատճառող խնդիրներէն
մին եղած է : Կառավարութիւնը մեծ
տաքնապի մէջ է և մամուլը ջրանցքին
գոցուելու կարելիութեան վրայ կը խօ-
սի ամեն օր :

Սուէյի ջրանցքին մէջ նաւարկու-
թեան դադարումը ոչ միայն Անգղիոյ
կառավարութեան մեծ վնաս կը պատճա-
ռէ այլ և ամբողջ Եւրոպայի : Հնդկա-
տան և վերջածայր Արևելք երթալու հա-

ԿԱՐՄԻՐ ՏԱՆ ԱՍՊԵՏԸ

ԽԹ.

ԳԼԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ԲԵՄԸ

(Շաբ. օրն թիւ 1015)

Ահաւոր աղաղակ մը, ամեն համբ-
ուրթիւն օգառող աղաղակ մը, խնդու-
թիւն, արհաւիրք, սուգ, յոյս, յաղթա-
նակ, քառութիւն, փոթորկի նման ծած-
կեց ուրիշ աղաղակ մը տխուր և անո-
ղորմ որ միևնոյն միջոցին գլխատութեան
բեմին ներքե և հնչէր :

Եւ թէ և այս ձայնը շատ տկար էր,
սակայն ժանտարմաները լսեցին և քանի
մը քայլ առաջ գացին : Բազմութիւնը որ
նուազ սխմուած էր, դետի մը նման
տարածուելով չընկալաւ փլցուց, պա-

մար Բարեյուսոյ հրուանդանին երկտը և
տաժանելի ճամբէն անցնիլ հարկ պիտի
ըլլայ :

Վաճառականական տեսակէտով բոլոր
տէրութիւնը Սուէյի ջրանցքը նաւարկու-
թեան փափաքող են : սակայն քաղաքա-
կան տեսակէտով միայն Անգղիոյ շահերը
վտանգի կրնան ենթարկիլ երբ Սուէյի
ճամբով Հնդկաստանի հետ ունեցած հա-
ղորդակցութեան աշխարհորդ արգելք
մը պատահի : Հետևաբար Անգղիոյ չպի-
տի ներքէ անշուշտ որ ուրիշ տէրութիւն
մը Հնդկաստանի ճամբուն տէր ըլլայ :

Թէ Եւրոպայի և թէ Հնդկաստանի
մէջ ամեն միջոց ձեռք առնուելու Սու-
էյի ջրանցքը վտանգ ունիւր ամեն ան-
միջապէս զօրք զրկելու համար : ասոր
համար նաւարաններուն մէջ մեծ գոր-
ծունէութիւն կայ : Երկու նաւ հրաման
ընդունելու են արդէն ճիշդալթար և Մալ-
թա երթալով զօրք առնելու համար :

Սակայն եթէ դժբաղդաբար եգիպտա-
կան կառավարութիւնը ջրանցքին մէջ
ծովառումը դնէ, անգղիական բանակը
ուշ մնացած պիտի ըլլայ : վասն զի խն-
դիրը ոչ միայն ջրանցքը պաշտպանելու
այլ և Սուէյի և Փօրթ-Սաիտի հաղոր-
դակցութիւնը պաշտպանելու վրայ է : Զը-
րանցքը դեռ չբացուած Միջերկրականը
Սլաւոնոյ ծովածոցին հետ միացնող եր-
կաթուղւոյ գիծ մը կար, սակայն այս
գիծն ի վերջոյ գոցուեցաւ : ուստի եթէ
ջրանցքը գոցուի, բնականաբար այս
ճամբան վերստին պիտի բացուի, և այս
ուրիշ կերպով չկրնար ըլլալ եթէ ոչ ա-
հագին բանակ մը զրկելով որ կարող ըլ-
լալ յարձակման գիմադրելու :

Սըր Զարլը Տիլը Հասարակաց Խորհրդ-
դարանին մէջ հարցման մը պատասխա-
նելով յայտարարեց թէ Անգղիա թոյլ չը
պիտի տայ որ Սուէյի ջրանցքը չէզո-
քանայ :

Միւս կողմէն Բաղիպ փաշա Պ. տը Լէ-
սէփսի պատասխաններ է թէ Սուէյի ջը-
րանցքը ազատ նաւարկութեան չպիտի
դադրի :

Եւրոպական հիւպատոսներն ալ օկոսան
եգիպտոսէն մեկնիլ : Արդէն գրած էինք
թէ Սըր Մալթա անձնական տկարութեան

հապանները ցրուեց և հասանքի նման
կառավարանի ոտքն եկաւ լցուեցաւ :

Ամեն մարդ կուզէր արքայական դա-
հուն վերջին մնացորդը մօտէն տեսնել,
թագաւորութիւնը Գաղղիայէն բոլորո-
վին ջնջուած կարծելով :

Բայց ժանտարմաները ուրիշ մը կը
միտաւէին, այն որ իրենց գիծը ճգնելով
գլխատութեան բեմին ոտքը գացած էր
ժանտարմաներէն երկուքը վերադար-
ձան երկուստեքի մը օձիքէն բռնած որ
ձեռքովը սրտին վրայ արիւնով շաղախ-
եալ թաշկինակ մը կը բռնէր :

Անոր ետեւէն կուգար փոքրիկ շունը
որ խիստ եղբարկան ձայնով մը կը մռն-
չէր :

— Ի մահ հաղնուապետական, Ի մահ,
պոռաքին ժողովրդեան մէջէն քանի մը
հոգի երիտասարդը ցուցնելով : Իւր
թաշկինակը Աւստրիացի կնոջ արիւնը
թաթելելու է, Ի մահ :

պատճառաւ Եւրոպա պիտի մեկնի : ա-
հաւասիկ գաղղիական հիւպատոս Պ. Սի-
էնքէվից ալ հրաման խնդրել է մեկնե-
լու :

Այս երկու հիւպատոսաց ճամբորդու-
թիւնը Գերմանիոյ և Աւստրիոյ հիւպա-
տոսաց ազատ ասպարէզ կը թողու գոր-
ծելու :

Դեսպանաժողովը իւր նիստերը կանո-
նաւորութեամբ կը շարունակէ :

Սթամպուլ Հազըգաթի մէկ հրատա-
րակութիւնը կը հերքէ և կըսէ թէ Մոն-
թոլոն կոմսը Դեսպանաժողովոյ քարտու-
ղար անուանեալ չէ : Դեսպանաժողովը
քարտուղար չունի, և վիճաբանութեանց
բոլորքը խմբագրուած չէ : Եղածը սւ-
րիշ բան չէ եթէ ոչ դեսպանաց մէջ մը-
տերմական խօսակցութիւն մը :

— Պուլլարաց Էքզարքը Սօփիաի մէջ
շարունակ հիւանդ ըլլալով, բժիշկները
խորհուրդ տուել են որ ամեն աշխատու-
թենէ դադրելով հանգստանայ : ուստի
Էքզարքը մօտեցաւ Եւրոպայի ջուրերը պի-
տի երթալ :

— Վեհ. Սուլթանը եգիպտոսի պա-
տերադմական գործոց նախարար Արապի
փաշային Մէճիտիէի մեծ ժապաւէնը
ջնորհեց :

— Անուղղակի տրոց վարչութեան նա-
խագահ Պ. Օպարէ երէկ Պրուսա մեկնե-
ցաւ, ուր պիտի մնայ քանի մ'օր մետ-
աքսի տրոց հաւաքման եղանակը քննե-
լու համար :

ՀԵՌԱԳՐԱՆՈՒՐՔ

Փեթրոպուրկ 27 յունիս
Հոպանօֆ իշխանը Վիէննայի, Պ. Նե-
լիտօֆ Կ. Պօլսոյ և Պ. Մօհրէնհէյմ Լոնտո-
րայի դեսպան անուանեցան :

Լոնտոն 27 յունիս
Կը հաւաստեն թէ նաւարանաց մէջ
մեծ գործունէութիւն կայ բանակ մը
կազմելու համար որ Սուէյի ջրանցքը
պաշտպանելու պիտի գործածուի : այս
աւուր լրագիրները կը ծանուցանեն թէ
փոխադրիչ երկու նաւեր հրաման ստա-
ցած են Մալթա և ճիւղալթար մեկնե-
լու ուսկից զօրք պիտի առնուն :

Պէրլին 27 յունիս
Գահաժառանգ իշխանը և իշխանուհին

— Ո'վ Աստուած իմ, ըսաւ Մօրիս
Լօրէնի, կը ճանչնաս այս մարդը կը
ճանչնաս :

— Ի մահ թագաւորականն, Ի մահ,
պոռաք կատաղի ամբօխն : առէք ձեռ-
քէն թաշկինակը, զոր սրբոց մասունքը ը-
նել կուզէ, առէք ձեռքէն առէք :

Երիտասարդին շրթանց վրայ գոռոզ
թափտ մը փայլեցաւ, շապիկը քաշեց,
կուրծքը բացաւ և թաշկինակը ձեռքէն
ձգեց :

— Պարոններ, ըսաւ նա : այս արիւնը
զոր կը տեսնէք, թագաւորացին չէ, այլ
իմա է : Թողէք որ խաղաղ մեռնիմ :

Եւ անոր ձախ ծփին ներքե խորախոր
վէրք մը տեսնուեցաւ :

Ամբօխը ճիւղ մ'արձակեց և ետ ետ
բաշուեցաւ :

Յայնժամ երիտասարդը կամաց կամաց
տկարանալով ծունկի վրայ ինկաւ կա-
ռավարանին նայելով ինչպէս մարտիրոս
մը սեղանին :

Բացառապէս պաշտօն մէջ երէկ մեծ հա-
կերոյթ մը տուին Տրիկալքի փաշային
և Գեաղիմ պէյին ուր շատ մը բարձրաս-
տիճան անձինք ներկայ էին. կայսրը
հինգշաբթի օր փաշան պիտի ընդունի
Էմսի մէջ. Պիզմարք ալ Վարցիին մէջ
փաշային հետ պիտի տեսակցի:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ահաւաստիկ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր
կողմանէ առ Ազգ. Երեսփոխանս շնորհ-
ւած նամակին օրինակը.

Պատուական Տեառն Երեսփոխանք
Հայոց Ազգի

Ձեր Մեծապատուութեանց առ իմս
անարժանութիւն յղած Ուղերձը ընկա-
լայ սեծաւ երախտագիտութեամբ այ-
սօր ձեռնմբ արժանընտիր պատգամա-
ւորաց Ձերոց. այդ պերճահիւս Ուղեր-
ձին համար իմ խորին շնորհակալութիւն-
ներս մատուցանելով պատուական երես-
փոխանացդ՝ կը պարտաւորիմ ամենայն
անկեղծութեամբ կրկնել այն խօսքերն
զոր պատիւ ունեցայ մայիս 23ին խօսիլ
Ձեզ և ժողովրդեան թէ ոչ երեսփոխա-
նական և ոչ ուրիշ ժողովոյ հետ ան-
ներդաշնակութեան և ոչ ինչ և իցէ պատ-
ճառաւ այլ իմ տկարութեանս և անբա-
ւականութեանս համար որ ուրիշներէն
աւելի ինձ յայտնի է, 1881 նոյեմբեր
13էն ի վեր հրաժարեալ եմ ի պաշտա-
մանէ Պատրիարքութեան ուր արդէն ա-
կամայ կոչուած էի, և կը խնդրեմ որ
շնորհ ընէք փութանակի յայտնող մ'ընտ-
րել ինձ որ է միայնակ հնարք ելից:
Այսու առթիւ կը յայտարարեմ թէ այս
պատճառաւ խռովութեան թելադրիչ-
ներն են մի միայն պատասխանատու ա-
ռաջի Աստուծոյ և մարդկան և պատմու-
թեան: Մաղթելով ջերաջերմ աղօթիւք
առ Աստուած որ Ձեր պատուական Ու-
ղերձին մէջ անսնուած ազգօգուտ խոս-
տումներն իմ յայտնողիս օրով իրանան:

Մնամ սիրելի Ազգիս և Ձեր Մեծա-
պատուութեանց համար

Միշտ օրհնող և աղօթարար
խոնարհ Մառա

ՆԵՐՍԷՍ ԵՊԻՍԿ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

1882 յունիս 10

ի Խաազիւղ

— Կարմիր Տան ասպետն է, ըսաւ
Լօրէն Մօրիսի տկանին ի վայր:

— Երթաք բարով, մրմնջեց երիտա-
նորդը գլուխը աստուածային ժպիտով
մը խոնարհելով, կամ լաւ ևս ցտեսու-
թիւն:

Եւ պահակներուն մէջ օրոնք յապուշ
կրթեալ էին, իւր հօգին փնց:

— Դէ՛ք քաղաքացի ըլլալէ առաջ ասի-
կա պէտք է ընել, Լօրէն, ըսաւ Մօրիս:

Պղտիկ շունը շուարեալ գիւղին շուր-
ջը կը պտտէր:

— Պաքն է, ըսաւ մարդ մը որոյ
ձեռքը խոշոր դաւազան մը կար, եկո՛ւր
Պաք, եկո՛ւր իմ փոքրիկ ծերս:

Շունը զինքը կանչողին քով գնաց,
բայց հազիւ հոն հասաւ, մարդը գաւա-
ղանը վերուց և բարձրաձայն ծիծաղով
մը գլուխը ջախջախեց:

— Օհ, թշուառական, պօռաց Մօ-
րիս:

Ազգային երեսփոխանք Գեր. Խորէն
սրբազանի կողմանէ ի խորհրդակցու-
թիւն հրաւիրուելով երէկ, Ազգ. Մտ-
տենադարան գումարուցան և բաւա-
կան երկար վիճաբանութենէ վերջը որո-
շեցին վաղը հինգշաբթի ի ժամ 2 1/2
Ազգային ժողով գումարել Ղալաթիոյ ե-
կեղեցին Պատրիարքական խնդրոյն վրայ
խորհրդակցելու համար:

Մասիս իւր երէկուան թուով առ Ս.
Պատրիարք Հայր ուղղեալ ուղերձը ըս-
տորադրող և ստորագրել չուզող երես-
փոխանաց ցանկը հրատարակած էր չը
գիտեմք ինչ նպատակաւ:

Այս, մենք ստորագրած չէինք այդ Ու-
ղերձը ինչպէս նաև մեզի հետ Գեր. Յով
հաննէս քահանայ Մկրեան և Գեորգ Էֆ.
Այվազեան, զոր կտիխաւ ալ հրատարա-
կած էինք մեր լրագրի միջոցաւ: Ուղեր-
ձը ստորագրել չուզող երեսփոխանաց
մէջ կան որք Ս. Պատրիարք Հօր պաշտօ-
նավարութիւնը փաստակար կը դատին,
որոց անունները նշանակել աւելորդ կը
համարեմք: Իսկ ստորագրող երեսփո-
խանաց մէջ բաւական թուով անձինք Ս.
Պատրիարք Հօր հայրենասիրական ծա-
ռայութեանց համոզուած չլլալով հան-
դերձ ինչպէս յայտարարեցին Ատա խանի
մէջ, յակամայս ստորագրած են անշուշտ
առ ահի կամ ի ցոյցս մարդկան:

Այս կարգէն կրնայ համարուիլ Մա-
սիսի Պատ. խմբագրապետը որոյ գոյնը
յայտնի երևցաւ վերջին օրերը, երբ իւր
պատուական աշխատակից Տ. Բ. Քէչեա-
նի Պատրիարքական խնդրոյն վրայ գրած
յօդուածները մերժեց հրատարակել իւր
լրագրին մէջ, և Հայրենիք զանոնք հիւ-
րենկալեց:

Իսկ Գեր. Մկրեան հայրը, Ս. յվազեան
Գեորգ Էֆ. և մենք Յանձնախմբի նստին
մէջ Ուղերձի ծրագիրը իմքագրուելու
պահուն նկատելով որ Ս. Պատրիարք Հօր
անձին դէմ վիրաւորել չեզու մը դործած-
ուած է, յայտարարեցինք թէ Ուղերձը
չեմք կարող ստորագրել, եթէ այդ պար-
բերութիւնը չը վերցունին: Եւ թէ և Գեր.
Խորէն սրբազան զգալով այդ պարբերու-
թեանց ծանրակշռութիւնը ջանացեր էր
զանոնք մեղմել, սակայն անկարելի ե-
ղած էր զանոնք բոլորովին վերցնել:

— Լուսութիւն, ըսաւ Լօրէն, ապա
թէ ոչ կորսուած եմք. . . Սիմոն է:

Ծ.

ՏՆԱԿԱՆ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆ

Լօրէն և Մօրիս առաջնոյն տունը դար-
ձան: Մօրիս իւր բարեկամը բացէ ի բաց
վտանգի ենթարկել չուզելով, առաւօտ-
ները տնէն դուրս կենէր և իրիկունները
հոն կը դառնար:

Մօրիս բանտարկեալներուն բերդի
բանտէն փոխադրուելուն ներկայ գտնը
ւելով և դէպքերու մէջ խառնուելով,
ամեն օր Գեորգի Էֆ. Էմսի կողմէն կը լրտե-
սէր չը գիտնալով թէ որ տունը բանտար-
կած էր նա:

Վասն զի առ Պիզմարք-Թէնիլի ըրած
այցելութենէն ի վեր Լօրէն հասկցուցած
էր անոր որ եթէ յանդուգն դործողու-
թիւն մ'ընէ, իւր կորստեան պատճառ
պիտի լինի. յայնժամ ինքզինքը զոհած

ուստի և մեք մինչև վերջը պնդեցինք և
չուզեցինք ստորագրել:

Մենք շողոքորթութեան և ժողովրդ-
դական դիմակի բարեկամ չլլալով հար-
կադրեցանք այս տողերը գրել ի գիտու-
թիւն ժողովրդեան:

ՎԵՐՁԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դեսպանաժողովոյ անդամները ամեն
շանք կրնեն, որպէս զի Բ. Դուռն ալ պատ-
ուիրակ մը կարգէ, վասն զի համոզուած
են որ առանց Բ. Դրան գործ մը չպիտի
կարենան տեսնել, սակայն այս մասին Բ.
Դրան դիտաւորութիւնը տակաւին յայտնի
չէ: Առ այժմ Դեսպանաժողովոյ նիստե-
րուն մէջ դեսպանք եզրկատական խնդ-
րոյ վրայ ընդհանուր տեսութիւններ մի-
այն ըրած են, տակաւին քարտուղար
անգամ կարգած չեն, նիստերը արձա-
նագրելու համար: Դեսպանաժողովոյ
նախագահ կոմս Քօրթի յայտարարեց է
թէ վիճաբանութիւնք պէտք է գաղտնի
պահուին, և խոհեմութիւնը ձեռքէ թո-
ղուլը շատ փաստակար կրնայ ըլլալ:

Կըսուի նաև թէ դեսպանաց մէջ ան-
համաձայնութիւն կայ և ինչ ինչ կէտե-
րու վրայ իրենց տէրութենէն նոր հրա-
հանգ խնդրեր են. բոլոր դեսպանները սա
կէտին վրայ համաձայնած են թէ Եզրկա-
տոսի խաղաղութիւնը ձեռք բերելու հա-
մար պէտք եղած միջոցները գործածել
Բ. Դրան իրաւունքն է միայն:

— Վազըթ Արապի փաշայի շնորհուած
պատուանշանին վրայ խօսելով կըսէ թէ
Եզրկատական զօրաց Տէրվիշ փաշայի մի-
ջոցաւ առ Վահ. Սուլթանն յայտնած հը-
պատակութեան փոխարինութիւն մ'է Ա-
րապիին եղած այս շնորհը:

— Աքիա շոգենաւը ճիւղտէ և Պրուսա
շոգենաւը Միջերկրական ծով մեկնելու
կը պատրաստուին:

— Վազըթ կըսէ թէ Արևելեան Բու-
մէլիի կուսակալ Ալէքս փաշա Եւրոպա
ճանապարհորդելու դիտաւորութենէն
ետ կեցեր է:

— Քօնիայի մեծ Շէյխ Թէխրէտտին
էֆ. վախճանեց է:

պիտի ըլլայ առանց Գեորգի Էֆ. կարե-
նալ օգնելու. ուստի Մօրիս իւր սիրուհ-
ւոյն հետ վերստին միանալու յուսով խո-
հական ըլլալ սկսաւ վախճալով որ մի'
դուցէ դայն բոլորովին կորսնցնէ:

Վասն որոյ ամեն առաւօտ Քարմէն
Փօր-Լիպր, Մաքըլօնէթէն Սէն-Լազար,
Պօրսէն Լիւքսէնպուրկ կերթար և ամ-
բաստանեալները սալերով յեղափոխա-
կան դատարանը տարուելու հանդիսին
ներկայ կը գտնուէր: Բոլոր բանտարկ-
եալները մի առ մի քննէլէ վերջը ուրիշ
բանտ մը կերթար:

Սակայն հասկցաւ որ մէկ մարդու
գործունէութիւնը կարող չէ երեսուն ե-
րեք բանտներուն վրայ միանգամայն հըս-
կել, զոր Փարիզ այս միջոցին ունէր.
ուստի բաւական համարեցաւ յեղափո-
խութեան դատարանը երթալ և իւր սի-
րելին հոն փնտռել:

(Շարունակել)

ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ

ԳԻՒՅԵՐՈՒ ՅՍՈՒԱՋԱՅՄԱՆ
ՅՈՒՆՈՅ ԺԱՄԱՆԱԿԵՆ ՄԻՆՁԵՒ ԱՅՍՈՐ
ՀԱՏՈՐ Ա.
Հեղինակ Ա. ՊԵՐԼԵՑ Թարգմանիչ Մ. ՄԱՄՈՒՐ
Կը գտնուի ամեն հայ գրադաճառաց քով
Գին 10 ՂԲԾ.

Ընդհանուր կեդրոնատեղի Յ. Ջինճիր-
ճեան Գրատուն, Կ. Պոլիս — Մահմադ
փաշա, Թիւ 239

Ազգային գրագիտաց մէջ երկարամանակ-
եայ աշխատութեամբն եւ բազմահատոր գոր-
ծերովն հանրածանօթ Մ. Է. Փ. Մամուրեան,
ազգային միակ օրինաւոր հանդիսին՝ այն է
Արեւելեան Մամուր խմբագիրն, այս անգամ
սոյն անուամբ թարգմանութիւն մը հրատարա-
կած է 160 երեսէ բաղկացեալ: Սոյն գործն,
որ արդարեւ ազգին մատենագրութեան մի-
մեծ պակասն կը լեցնէ, քանի որ ազգաց եւ
գիտութեանց յառաջադիմութեան պատմու-
թիւնն այսօր անհրաժեշտ պէտք մը եղած է
ուսուցանել ամեն օրինաւոր վարժատան մէջ,
արդէն մաս առ մաս տնայնացի էր Արեւելեան
Մամուր էջերուն մէջ, եւ անոնք որ սովոր են
սոյն Հանդէսն կարդալ, գիտեն թէ գործն որ-
քան գեղեցիկ եւ թարգմանութեան ոճն ինչ
դիւրամբունքի է:

ԿԼՈՒԱՌ
(ՆԱԽԿԻՆ ՔՕՆԹԻ ԵՒ ՇԱՀԻՆԻ)
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՆԻՍԱՆՈՏԻ
ԵՒ ՍԻԿԱՐԻ
109. ԿԱԼԱԹԱ ՍԱՆՏՔՃԸԼԱՐ ՓՈՂՈՑ .109

Սոյն գործարանին մէջ մեծ խնամով կը
պատրաստուին Եֆէսի ընտիր բերքերէն ա-
մեն տեսակ ազնիւ ծխախոտ եւ հոտաւէտ սի-
կար, որուն ստուգութեան կրնան փորձով վը-
կայել ամեն ճաշակի տէր ծխողներ եւ հաս-
տաւել թէ մեր հոշակաւոր գործարանն իրա-
ւամբ արժանացեալ է իւր նոր անուանակո-
չութեան այն է «Կլուառ», վասն զի իւր նը-
մանեաց մէջ մրցմամբ յաղթանակած եւ
«Կլուառ» ստացած է:

Թէ գաւառներէն եւ թէ օտար երկիրնե-
րէն տրուած հրամաններն ինչ քանակութեամբ
որ ըլլայ, փութանակի եւ ճշդիւ կը դոր-
ծադրուին:

Գիներն խիստ չափաւոր են:
Մասնաւորապէս Եւրոպայ գրկուելիք ապ-
րանք աղատ են Պանտրօլի տուրէն ըստ մաք-
սային օրինաց:

Մեծ վաճառատուն ի Կալաթա, Սանտը-
ճըլար փողոց Թիւ 109:

Մասնաճիւղի Պօլիս Պալը-բաղար Թիւ 165,
ՏԵՄԻՐ-ՔԱՔՈՒԼՆԱՆ, ԵՂԲԱՐՔ

Հայերէն լեզուի եւ թուագիտութեան
հմուտ խոհեմ երիտասարդ մը կը փափա-
քի Պօլսոյ կամ գաւառաց վարժարաննե-
րուն մէջ եւ կամ առ տներն դասախօսել,
չափաւոր ամսականաւ. ուստի ուզողը
պէտք է դիմէ լրագրոյս գրասենեակը:

مسافر خانه عومي
HOTEL INTERNATIONAL N. 10
ΞΕΝΩΝΑ ΙΕΘΝΗΣ
ՀԱՄԱԶԳԱՆ ԷՒԻՐԱՆՈՅ

Այս հիւրանոցն հաստատեալ է Մահ-
մուտ-փաշայի վարի կողմը կամրջին մօտ,
Հաճի-Կէօլէք մզկիթին դէմը Մօլա-թաղը
փողոց Թիւ 10. Եպահով մաքուր ու
օգտակար է, եւ գիներն չափաւոր. ընտա-
նիք ալ կրնան հանգիստ ընել. ունի ճա-
շարան եւ սրճարան մը ամեն ազգի
լրագրերով զարդարեալ. Պօլսոյ մէջ
այսպիսի հիւրանոցի մը նմանը չկայ,
վերջապէս ըստ ամենայնի գոհ կըլլան
յաճախորդքը: Ապտ - իւլ - ճէլիւ

Ա. Չ. Գ.
ԱՃԱՌ. ՍԻՆԻԿԼԻՌ.

Նորահնար աճառ մը, որ բնաւ չըփը-
տեցներ լաթերը, պաղ ջրով ձեռնն նման
կը ճերմակցնէ գաւառք եւ լուացարարին
աշխատութիւնը կէս առ կէս կը պակսե-
ցնէ: Գլխաւոր միջերանոցն է թէ Պօլսոյ
եւ թէ բոլոր Ասիոյ համար Սուրէնեան
հայկական վաճառատունը Կ. Պօլիս Ա.
լաճա-Համամ Գէթենճիլէր պաշը Թիւ
14 մեծ վաճառատունը:

Գործածելու եղանակը նշանակուած է
տպեալ յայտարարութեան մը մէջ, որմէ
գործածողաց եւ վաճառողաց կը տրուի:

Ա. Ա. ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ
ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՊԱՐԵԳԻՆԱՅ ԵՒ ԵՒՐՈ-
ՊԱԿԱՆ ՈՐԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԵԱՅ

Կ. Պօլիս, Ալաճա-Համամ Գէթենճիլէր
պաշը Թիւ 14 մեծ վաճառատուն:

Այս նոր վաճառատան մէջ կը գտնը-
ւին նպարեղինաց ամենէն ընտիր տեսակ-
ներն, Սիպերիոյ առաջին կարգի կա-
րաք իւղ, խահուէ, շաքար, պանիր,
ձէթ, բէթրօլի կազ, բրինձ, լուբիա,
սպարմաշէթ միմ, օսլայ, աճառ, ձիթա-
պտուղ, մաքառնա, բաթաթէս, Եւրո-
պայէն յատկապէս բերել տրուած զա-
նազան տղած ձկներ, Մալակայի, Պօր-
տոյի եւ Շամբանիոյ գինիներ, քօնեաք
եւ այլն եւ այլն:

Գնեցող չափաւորութեան եւ կշռոց
ճշդութեան մասին պատուարժան յաճա-
խորդը ըստ ամենայնի գոհ պիտի լինին,
վստահ եմք որ ազնիւ ազգայինք այս:

պիտի հայկական վաճառատուն մը պիտի
քաջալերեն, չդիմելով օտարին. որով ի-
րենց գործնական ազգասիրութեան օ-
րինակն ընծայած պիտի լինին:

Մայրաքաղաքին խաղերէն, արուար-
ձաներէն առ մեզ ուղղեալ յանձնարա-
րութիւնը փութով եւ սովորական ճշգ-
րութեամբ կը կատարուին:

ՀԱՆՔԱՐԻՈՅ ԳՕՐՄԱ	
Օսմ. Գօնա. Գոց. երէկ իրիկուն	42-20
» » Բաց. այս առաւօտ	-
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ	
Սօսիթէ ժէնէրալ Անգղ. Լիւր.	5-15
» Օթօման » »	4-
Կ. Պօլսոյ Պանքան » »	9-20
Գրէտի Ե. Ենէրալ » »	6-28
» 1865 (Մուրթոն) » »	70-
» 1869 (Բինար) » »	64-
» 1872 (Պօն տիւ Թրէպօր) » »	22-50
» 1873 (Բինար) » »	58-50
Թրամպայ Օսմ. Լիւր.	3-40
Թղթադրամ » »	1050
Բումէլի երկաթուղի ֆրանք	49-50
Լաւրիում » »	174-

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ	
(Օսմ. ոսկին 100 դուրուշէն)	
Անգղիկն. ոսկի	140-16
Գաղղիական »	87-35
Բօլ »	90-15
Գրիմից »	51-7
Գարպօն թուղթ	8-99
Գարպօն արծա.	90-20
Մէճիտիէ	108-7
Վեցնոց.	127-
Հինգնոց.	214-30
Մէթալիք	207-20

ՏԵՐ-ԽՄԲԳԻՐ
Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ
Բիգաֆփաշա խան քիւ 14

ՓԱՆԱՍԷ

ԴԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂ ՍԱՄԱՐԱՅԻՈՅՆ

Կը ծախուի Միլասեան եւ Ընկերաց Ամբրիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիւ Կ. Պօլսոյ:
Փանասէն իւր օգտակարութեամբն, ինչպէս Ամբրիկայի եւ Եւրոպայի, նոյնպէս եւ Թուր-
քիոյ այլ եւ այլ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է:

Փանասէն գեղացւոյն եւ գաւառացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է, եւ մեծ օրհնութիւն
մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր բժիշկի ու դեղ եւ դարման հազիւ կը գտնուին:
Փանասէն բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով բոլորովին անվնաս է: Փանասէն այրածին ցաւը
կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ. նոյնպէս եւ մարմնոյն կտրուած ու ճմուռած տեղե-
րուն ցաւն ու բորբոքը շուտով կ'անցնէ:

Ձղային, յօղային եւ ոսկրային ռաստիկ ցաւերը բուժելով՝ տաքնապեալ կը հան-
դարտեցնէ: Ստամոքսի, փորի եւ աղեաց ցաւերը կը կտրէ ու պաղէ յառաջ եկած դժուարու-
թեանց առաջը կ'առնուի:

Փանասէն ակուպի ստտիկ ցաւերը շուտով կը բուժէ: Մարմնոյն կտրուած կամ վիրա-
ւորեալ կողմերն առատ փանասէ քսելով շուտ կը բժշկուին ու կը գոցուին: Փանասէն կը
բժշկէ նաեւ փորհարութիւն, թանջք, հազ, ջերմ, կոկորդի բորբոք եւ ուռեցք, մէջքի ցաւ
եւ այլ դանազան ակտեր, որոց սկզբնապատճառը գրեթէ նոյնն են: Այսպէս կը վկայեն չա-
տեր, որք փորձած են: Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պանդուխտք եւ ճանապարհորդք իրենց
մօտ փանասէ պահելով եւ յանկարծակիս դժուարութեանց ատեն գործածելով՝ մեծ օգուտ
կը քաղեն եւ ծանր հեռեւանաց առաջը կ'առնուն: Փանասէն հեղուկ է, որ թէ՛ մարմնոյն
վրայէն քսելով եւ թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը գործէ:

Գործածութեան կերպը հետն է: Գլխաւոր վաճառատեղին է, Ղալաթիոյ Եֆէնի-ճամիի դրան
կից Միլասեանի Ամբրիկեան վաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքին գեղապետաց քով ու գա-
ւառներն ալ կը գտնուին: